ภูมินทร์ พงษ์ไกรกิตติ

The perks of being a wallflower
เรื่องเล่าของ "ชาร์ลี" เด็กธรรมดา

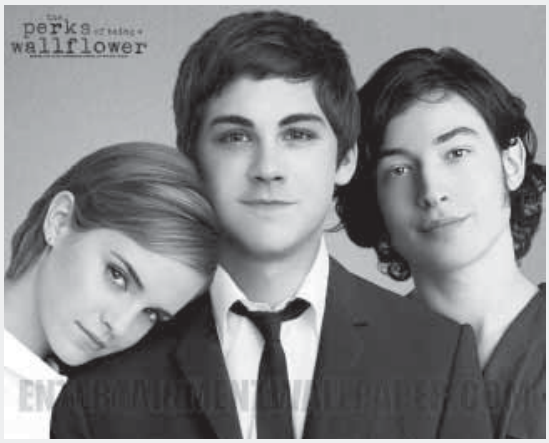

แม้โปสเตอร์ของหนังเรื่องนี้เป็นภาพของวัยรุ่นสามคนยืนอยู่หน้าผนังสีเขียวสดใส โดยฝ่ายหญิงสาวหน้าตาน่ารักซบอยู่ที่ไหล่ของหนุ่มน้อยหน้าใสใส่สูทผูกไท อาจชวนให้เราเข้าใจผิดว่านี่เป็นหนังรักวัยรุ่นวัยเรียนอีกเรื่องที่สร้างกันมานักต่อนัก แต่หนังเรื่องนี้ซึ่งเป็นผลงานกำกับและเขียนบทของ Stephen Chbosky โดยดัดแปลงมาจากหนังสือชื่อเดียวกัน ตีพิมพ์ในปี ค.ศ.๑๙๙๙ ซึ่งเขาเป็นคนเขียนเองด้วย ทั้งหนังและหนังสือถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ทั้งสุขและทุกข์ ความสมหวัง ผิดหวัง ความเหงา เศร้า แปลกแยก กับความเข้าใจ ความอบอุ่นของมิตรภาพ ซึ่งทุกคนในช่วงวัยรุ่นวัยวันแห่งการแสวงหาเพื่อค้นพบตัวเอง ต่างต้องพานพบด้วยกันทั้งนั้น

ตัวละครหลักของเรื่องมีเพียง ๓ คน หนังพาเราเข้าไปเจาะลึกชีวิตวัยรุ่นผ่านสายตาของชาร์ลี (โลแกน เลอร์แมน) จากจดหมายที่เขาเขียนด้วยดินสอถึงเพื่อนคนหนึ่ง ที่ตลอดทั้งเรื่องไม่ได้เฉลยว่าเป็นใคร แต่เป็นคนที่ชาร์ลีประทับใจมากเพราะเป็นคนประเภท *"นายไม่ใช่คนที่พยายามมีอะไรกับผู้หญิงที่มาปาร์ตี้ แม้ว่านายสามารถทำได้ก็ตาม"* และเป็นเพื่อนที่ให้ความเข้มแข็ง มิตรภาพ และความจริงใจกับคนที่อยู่รอบข้าง

เรื่องราวที่ชาร์ลีเล่ากินเวลาหนึ่งปีในช่วงที่เขาอายุ ๑๕ ปี กำลังเริ่มต้นปีแรกของมัธยมปลาย เทียบเท่ากับเด็ก ม.๓ - ม.๔ ของบ้านเรา เขาไม่ชอบชีวิตในโรงเรียนเอาเสียเลย อย่างที่ตัดพ้อในหนังว่าจะต้องทนอยู่ในโรงเรียนอีกตั้ง ๑,๓๘๕ วัน จดหมายฉบับแรกของเขาลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๑๙๙๑ และฉบับสุดท้ายคือวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๑๙๙๒ โดยเขาขึ้นหัวจดหมายทุกฉบับว่า **"เพื่อนรัก"** และลงท้ายว่า **"รักเสมอ.... ชาร์ลี"**

ชาร์ลีอาศัยอยู่ที่เมืองพิตต์สเบิร์ก รัฐเพนซิลเวเนีย โลกใกล้ตัวสุดของเขาคือครอบครัวที่เป็นชนชั้นกลางที่มีฐานะพอสมควร บ้านอยู่ชานเมือง พ่อทำงานบริษัท แม่เป็นแม่บ้าน พี่ชายเป็นนักกีฬาอเมริกันฟุตบอลตัวโรงเรียน และขณะนี้เป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งรัฐเพนซิลเวเนียโดยได้ทุนนักกีฬา พี่สาวเรียนไฮสคูลปีสุดท้ายอยู่โรงเรียนเดียวกัน เป็นคนสวยและเรียนเก่ง ส่วนเขาก็เป็นเด็กเรียนเก่งเช่นกัน แต่ไม่มีเพื่อนสนิทในห้องเลย นับตั้งแต่เพื่อนสนิทที่ชื่อ **ไมเคิล** ยิงตัวตาย

เพียงแค่วันแรกในชั้นมัธยมปลาย ชาร์ลีก็นึกถึงภาพวันสุดท้ายที่ตัวเองเรียนจบจาก

โรงเรียนเสียแล้ว แม้ไม่ชอบโรงเรียน แต่เขาก็มีความสุขกับวิชาภาษาอังกฤษขั้นสูงของ **ครูเบน** หรือ**ครูแอนเดอสัน** (พอล รัดด์) เพราะเขาชอบอ่านหนังสือมาก ครูเบนนอกจากจะสอนตามหลักสูตรแล้ว ยังให้เขาได้อ่านวรรณกรรมดีๆ แล้วให้ฝึกเรียงความหนังสือที่อ่านส่งให้ครูแนะนำกลับมา เล่มแรกที่ได้อ่านคือ To Kill a Mockingbird ของฮาร์เปอร์ ลี และตามมาอีกหลายเล่ม เช่น The Side of Paradise ของ เอฟ.สก็อตต์ ฟิตซ์เจอรัลด์, On the Road ของแจ็ก เครูแอค, Walden ของเฮนรี่ เดวิด ธอโร หรือแม้แต่วรรณกรรมเยาวชนอย่าง Peter Pan ของ เจ.เอ็ม. แบร์รี่ ชาร์ลีเองก็บอกว่า อย่ารู้จักเรื่องนี้จากการ์ตูนเท่านั้น เพราะหนังสือดีกว่าเยอะ เป็นเรื่องของเด็กผู้ชายที่ไม่รู้จักโต แต่พอเวนดี้โตขึ้นเขาก็รู้สึกเหมือนถูกหักหลัง หรือชาร์ลีเองก็ไม่ต่างจากปีเตอร์แพนที่ยังฝังใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเขาตอนเจ็ดขวบซึ่งเกี่ยวข้องกับ **ป้าเฮเลน** ที่เขามักโกหกตัวเองว่าเป็นเพียงความฝันมิใช่ความจริง

ชาร์ลีเริ่มชอบโรงเรียนมากขึ้นเมื่อได้รู้จักกับ **แพทริก** (เอสร่า มิลเลอร์) นักเรียนชั้นปีสุดท้ายของไฮสคูล แต่มาเรียนวิชาช่างไม้กับเขา ในคืนที่เขาไปดูแข่งขันอเมริกันฟุตบอลของทีมโรงเรียนเพียงคนเดียว นอกจากจะได้พบกับแพทริกแล้วยังได้รู้จักกับ **แซม** (เอ็มม่า วัตสัน) ตอนแรกเขานึกว่าทั้งคู่เป็นแฟนกัน จนมาทราบทีหลังว่าทั้งคู่อยู่บ้านเดียวกัน เพราะแม่ของแซมมาแต่งงานกับพ่อของแพทริก เพียงแค่แรกเจอ ชาร์ลีก็ตกหลุมรักแซมเสียแล้ว

หลังจากนั้นแพทริกและแซมก็พาให้ชีวิตของชาร์ลีไม่เปล่าเปลี่ยวเดียวดายอีกต่อไป เช่น พาไปปาร์ตี้คืนวันศุกร์ตามบ้านเพื่อน ร่วมกิจกรรมละครเรื่อง The Rocky Horror Picture Show ที่เล่นละครพร้อมกับฉายหนังเรื่องนี้ไปด้วย พูดคุยกันเรื่องเพลงที่ชอบและเลือกอัดเพลงโปรดใส่เทปคาสเซ็ทแล้วแบ่งปันให้เพื่อนฟัง เมื่อมีเพื่อนสนิททั้งสองคนตลอดจนครูเบนแล้ว เขาจึงไม่ได้เป็นแค่ "wallflower" หรือคนที่ชอบอยู่เงียบๆ ไม่ทำตัวเด่น แต่ชอบสังเกตผู้คนรอบๆ ตัวเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป ชีวิตในโรงเรียนจึงไม่ใช่เรื่องที่ฝืนทน ในวันเช่นนั้น เขาเขียนในจดหมายว่า *"ฉันไม่รู้สึกเบื่อการไปโรงเรียน วันนั้นอากาศดีมาก ท้องฟ้ามีก้อนเมฆปุย อากาศอบอุ่นเหมือนกำลังแช่น้ำที่อุ่นสบาย"* แม้เพื่อนในห้องจะมองเขาว่าเป็นตัวประหลาด หรือเป็นพวกชอบประจบครูก็ตาม เพราะอย่างไรเขาก็ยังมีครูและเพื่อนรุ่นพี่ที่เขารัก

หนังสือเล่มนี้ประสบความสำเร็จด้านยอดขาย เมื่อมาเป็นหนังแม้จะเป็นหนังอินดี้ทุนต่ำที่ไม่ได้ทำรายได้มากมายนัก แต่ก็ได้เกินทุนสร้าง และคุณค่าของหนังได้รับการบอกต่อปากต่อปาก ได้รับเสียงชื่นชมอย่างสูงทั้งจากนักวิจารณ์และผู้ชมที่ไม่ใช่แค่วัยรุ่นเท่านั้น แต่ผู้ใหญ่เองเมื่อได้ดูหนังเรื่องนี้ ก็อดไม่ได้ที่จะหวนระลึกถึงความทรงจำในวัยที่เป็นนักเรียน นักศึกษา และอด

ไม่ได้ที่จะนำประสบการณ์วัยเรียนของตัวเองไปเทียบเคียงกับตัวละครในเรื่อง ทั้งเรื่องเรียนและเรื่องรัก ในหนังเองก็มีหลายสิ่งหลายอย่างให้เรากลับไปคิดถึงความหลังเมื่อกว่า ๒๐ ปีก่อน ในเวลาที่เรายังฟังเพลงจากเทปคาสเซ็ท เลือกเพลงที่ชอบจากซีดีหรือเทปต้นฉบับ อัดใส่เทปเปล่าให้เพื่อนฟัง คิดถึงวันเวลาที่เรายังเขียนจดหมายหากัน ถ้าไม่ได้เขียนด้วยมือก็ใช้พิมพ์ดีดแซมเองก็ให้ของขวัญพิเศษกับชาร์ลีเป็นพิมพ์ดีดรุ่นคลาสสิค และบอกให้เขาเขียนเรื่องเพื่อนๆ ซึ่งเขาก็พิมพ์ตอบว่า ฉันจะเขียน

ชีวิตของวัยรุ่น วัยแห่งการเรียนรู้ แสวงหา ค้นพบตัวเอง แต่หลายครั้งก็สับสนว้าวุ่นใจ บางสิ่งที่เป็นเรื่องเล็กมากเมื่อเราเป็นผู้ใหญ่แล้ว แต่ตอนที่เป็นวัยรุ่นอาจเป็นเรื่องใหญ่มากจนถึงกับกินไม่ได้นอนไม่หลับ สิ่งที่จะช่วยให้เราผ่านวัยวันเหล่านั้นเพื่อเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะได้ นอกจากความรัก ความเข้าใจจากครอบครัว เพื่อนๆ และครูดีๆ สักคน สิ่งพึ่งพิงของวัยรุ่น คือ หนังสือดีๆ ที่ช่วยเปิดโลกเปิดความคิด และสิ่งที่เข้าถึงจิตใจที่สุดก็คือเสียงเพลง ในหนังและหนังสือจึงเต็มไปด้วยเพลงมากมาย เช่น ในคืนหลังดูอเมริกันฟุตบอล แล้วไปนั่งต่อกันในร้านฟาสต์ฟู้ด ชาร์ลีบอกว่าเพลงโปรดของเขาคือ Asleep ของวง The Smiths ซึ่งอยู่ในเทปที่ชาร์ลีอัดให้แพทริกตอนเล่นเกมบัดดี้ด้วย และยังมีอีกหลายเพลง เช่น Scarborough Fair ของ Paul Simon and Garfunkel

และทุกคนที่ได้ดูหนังเรื่องนี้จะไม่มีวันลืมฉากเวลากลางคืนเพื่อนทั้งสามคนอยู่ด้วยกัน ขณะที่รถลอดอุโมงค์พร้อมกับเสียงเพลง "Heroes" ของเดวิด โบวี่ ในหนังเป็นฉบับคัฟเวอร์โดยวง Godzilla (แต่ในหนังสือจะเป็นเพลง Landslide ของวง Fleetwood Mac) ขณะที่กำลังอินกับบรรยากาศอยู่นั้น แซมก็ยืนขึ้นกางแขนเชิดหน้ารับสายลม และเมื่อขึ้นมาจากอุโมงค์ก็พบกับแสงสวยงามของบ้านเมือง

ความน่าสนใจของ The perks of being a wallflower คือนำเสนอเนื้อหาอย่างเข้มข้นจริงจัง ตัวละครเอกของเรื่องคือชาร์ลี ปอกเปลือกตัวเองออกมาให้เราได้รับรู้อย่างไม่มีการปิดบังอำพราง ทั้งความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมทุกอย่างของเขา ซึ่งสะท้อนความเป็นจริงของชีวิตวัยรุ่นอย่างไม่ประนีประนอม หรือไม่ได้มองโลกสวยแบบสายลมแสงแดด ชีวิตโรแมนติก ครอบครัวอบอุ่น เพื่อนๆ มีแต่ความรัก ความเข้าใจกันแต่เพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะหนังสือที่มีด้านมืดมากกว่าหนังด้วยซ้ำ

ทั้งหนังและหนังสือค่อยๆ เผยแผลในวัยเยาว์ที่อยู่ในใจของชาร์ลีให้เราได้ทราบทีละน้อย ซึ่งมีผลทำให้เขาเป็นเด็กที่เงียบๆ ไม่ค่อยสุงสิงกับเพื่อน ทั้งยังส่งผลต่อความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามด้วย คนที่มีบทบาทในชีวิต

ช่วงเด็กวัย ๗ ขวบของเขาคือป้าเฮเลน พี่สาวของแม่ที่มาอยู่กับครอบครัวเขา ในช่วงแรกเราจะทราบแค่ว่าเขามีความทรงจำที่ดีกับป้ามาก ป้าตามใจเขา ให้หนังสือเขาอ่าน และเขามักจะโทษตัวเองว่ามีส่วนทำให้ป้าเสียชีวิต เพราะในวันเกิดเขาซึ่งตรงกับวันคริสต์มาสอีฟ ป้าจะให้ของขวัญเขา ๒ ชิ้น คือสำหรับวันคริสต์มาสกับวันเกิด ในคืนนั้นป้าขับรถจะไปเอาของขวัญมาให้เขาอีกชิ้น รถของป้าก็เกิดประสบอุบัติเหตุ

ในที่สุดเราก็ได้ทราบว่าแม้ป้าเฮเลนจะดีกับเขาเพียงใด แต่เธอก็ได้ทำในสิ่งที่ไม่สมควรกับเขา หนังนำเสนอเพียงฉากสั้นๆ ป้ามาเรียกเขาตอนกลางคืนขณะที่พี่สาวหลับอยู่ และมีฉากที่ป้ามาลูบขาเขา การถูกล่วงละเมิดทางเพศในวัยเยาว์ส่งผลมาถึงเขาในปัจจุบัน จนในที่สุดต้องรับการบำบัดทางจิตในโรงพยาบาล ในวันที่ผู้หญิงที่เขารักกำลังจะจากไปเพื่อเรียนต่อมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย เขาถึงกับเสียศูนย์ควบคุมตัวเองไม่ได้ ซึ่งจิตแพทย์ที่ดูแลเขาแนะนำว่าถ้าเขาอยากหายเป็นปกติ เขาต้องเปิดใจคุยกับหมอถึงปมในจิตใจเรื่องป้าเฮเลน และหมอให้คำแนะนำแก่เขาว่า เราไม่อาจเปลี่ยนแปลงอดีตได้ แต่อนาคตซิ เป็นสิ่งที่เราเลือกทำได้

ส่วนในหนังสือ ชาร์ลีก็เขียนอย่างเข้าใจชีวิต หลังอยู่ในโรงพยาบาล ๒ เดือนแล้ว หมออนุญาตให้กลับบ้านว่า *"เราเป็นอย่างที่เราเป็นด้วยหลายสาเหตุ และเราอาจจะไม่มีวันรู้ถึงสาเหตุทั้งหมดเหล่านั้น แต่แม้เราจะไม่สามารถเลือกเกิดได้ แต่เราเลือกได้ว่าเราจะเป็นคนอย่างไร เรายังสามารถเลือกที่จะทำหรือไม่ทำอะไรก็ได้ และเรียนรู้ที่จะอยู่กับอดีตเหล่านั้นได้ด้วย"*

ชีวิตของชาร์ลีที่ผ่านวิกฤติในชีวิตกลับมาใช้ชีวิตปกติได้อีกครั้ง ก็ด้วยการเอาใจใส่ดูแลของสมาชิกทุกคนในครอบครัว พ่อที่เคยตบหน้าเขาเพราะเขาพูดไม่ดีกับป้าเฮเลนแต่ก็สัญญาว่าจะไม่ทำร้ายเขาอีกเลย เพราะพ่อเองก็มีประสบการณ์เลวร้ายกับพ่อเลี้ยงมามาก แม่เองเมื่อรู้ความจริงที่ป้าเฮเลนทำกับเขา แม่ก็ร้องไห้อย่างที่เขาไม่เคยเห็นมาก่อน พี่ชายพี่สาวแม้ปกติอาจไม่ค่อยได้คุยกันนัก แต่ในเวลาที่เขาทุกข์ทน พี่ทั้งสองคือคนที่พร้อมยืนเคียงข้างเขาเสมอ รวมไปถึงคุณครูเบนที่เขาบอกว่าเป็นครูที่ดีที่สุดในชีวิตของเขา และเพื่อนแท้ของเขาคือแพทริกและแซม

ชีวิตวัยรุ่นอย่างชาร์ลีจึงเป็นบทเรียนให้กับเราทุกคนว่า แม้จะผ่านเรื่องเลวร้ายมาเพียงใดทั้งร่างกายและจิตใจ อาจอ่อนล้าอ่อนแอไปบ้างในบางเวลา แต่จะต้องกลับมาเข้มแข็งเงยหน้ารับสายลมให้ได้ เพราะยังมีแสงสว่างอยู่ที่ปลายอุโมงค์ มีสติและมีความสุขกับปัจจุบัน ไม่โศกเศร้ากับเรื่องเลวร้ายในอดีต และไม่วิตกกังวลจนเกินเหตุกับเรื่องของอนาคต

(ข้อความที่ยกจากหนังสือ
มาจากฉบับแปลสำนวนของ
คันฉัตร รังสีกาญจน์ส่อง
โดยสำนักพิมพ์ mars space)